

Norwegia

Oficjalna nazwa :Królestwo Norwegii.

Norwegia jest państwem członkowskim Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), nie jest jednak członkiem Unii Europejskiej.

Układ o EOG wprowadził prawo swobodnego zakładania przedsiębiorstw i oddziałów firm. Ponadto zniósł szereg opłat celnych na eksport i import towarów w ramach EOG (niemniej jednak część ceł została zachowana). Polska wstępując do Unii Europejskiej stała się jednocześnie członkiem EOG od 1 maja 2004 r. Fakt, że zarówno Polska jak i Norwegia są członkami EOG powoduje, że szereg regulacji jest wspólnych dla obu państw.

Założenie i prowadzenie działalności gospodarczej w Norwegii regulowane jest przez prawo miejscowe jak i prawo wynikające z umów międzynarodowych. Warunkiem koniecznym do prowadzenia i założenia firmy jest posiadanie przez firmę adresu w Norwegii. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest zapoznanie się z obowiązującymi w Norwegii regulacjami dotyczącymi zakładania oraz prowadzenia przedsiębiorstwa.

Planując podjęcie działalności gospodarczej pierwszą decyzją jest wybór formy działalności. Jest to decyzja kluczowa, ponieważ ma ona wpływ na zakres odpowiedzialności, jaką zostanie obciążony właściciel.

Prowadzenie działalności gospodarczej w Norwegii

Norwegia będąc członkiem OECD jest niejako zobligowana do stosowania liberalnej polityki w stosunku do bezpośrednich inwestycji zagranicznych. W związku z tym, inwestowanie w Norwegii jest w zasadzie wolne od ograniczeń, za wyjątkiem nielicznych przypadków, wymienionych poniżej.

W prawodawstwie norweskim nie ma jednak odrębnych przepisów, które dotyczyłyby tworzenia spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

Wszystkie spółki, tak z udziałem kapitału zagranicznego, jak i norweskie zakładane są w oparciu o przepisy Ustawy o spółkach (the Companies Act) z 1976r. z częściowymi zmianami wprowadzonymi w styczniu 1996r., w wyniku wejścia w życie postanowień Układu o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Spółki zagraniczne traktowane są tak samo, jak spółki norweskie i nie korzystają ze specjalnych ulg i przywilejów. Mogą natomiast, na równi z firmami norweskimi, korzystać z ewentualnych ulg stosowanych najczęściej przez władze lokalne przy zakupie nieruchomości oraz z ulg wynikających z programu Norweskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Przemysłu (SND).

Procedura zakładania spółek w Norwegii jest stosunkowo uproszczona. W niektórych przypadkach wymagane jest jednak uzyskanie pozwoleń np. koncesji na zakup nieruchomości lub licencji budowlanej. Czasami wymagana jest "pollution" licencja - zaświadczenie, że działalność firmy jest czysta ekologicznie i/lub przeprowadzenie dodatkowych badań dotyczących wpływu firmy na środowisko. Większość pozwoleń i koncesji wydawana jest zwykle bez opóźnień.

Kapitał o nieograniczonej wysokości może być transferowany do Norwegii poprzez upoważniony bank.

Wszystkie spółki chcące prowadzić działalność gospodarczą w Norwegii muszą dokonać wpisu do Rejestru Spółek (Register of Companies). Czynność ta min. chroni nazwą firmy. Koszt rejestracji wynosi ok. 6.000 NOK

Do zarejestrowania spółki wymagane jest przedstawienie następujących dokumentów:

- akt założycielski spółki (a memorandum of incorporation)
- statut spółki (the article of association)
- standardowy wniosek (formularz, który można uzyskać w Rejestrze Spółek).

Najczęściej spotykane rodzaje organizacji gospodarczych:

- spółka z o.o. (AS, ASA)
- spółka jawna (ANS)
- spółka komandytowa (KS)
- oddział firmy zagranicznej (najczęściej stosowana forma działalności wśród zagranicznych inwestorów)

Większość spółek w Norwegii stanowią spółki z o.o. prywatne AS bądź publiczne (ASA).

Minimalny udział kapitałowy wymagany przy zakładaniu prywatnej spółki z o.o. (AS) wynosi 100.000 NOK, zaś w przypadku publicznej spółki akcyjnej (ASA) - 1.000.000 NOK.

Kapitał musi być wniesiony w całości, z tym, że przynajmniej 50% musi być wpłacone przed formalnym zarejestrowaniem spółki.

Od spółki ASA z kapitałem 1 mln NOK lub więcej wymaga się, aby miała dyrektora naczelnego (managing director) i przynajmniej trzech członków zarządu wybieranych na walnym zgromadzeniu spółki.

W przypadku gdy spółka zatrudnia 30 i więcej pracowników, mają oni prawo do reprezentowania swoich interesów w zarządzie spółki.

Co najmniej 50% członków zarządu musi zamieszkiwać od przynajmniej

dwóch lat w Norwegii lub w kraju należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wspólnicy w tego typu spółce nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki.

Filie i oddziały firm zagranicznych są najczęściej stosowanymi formami działalności wśród zagranicznych inwestorów.

Działalność oddziałów

Oddział firmy zagranicznej, w przypadku którego nie jest wymagany kapitał założycielski, traktowany jest jako firma norweska i podlega w mniejszym lub większym stopniu tym samym przywilejom i odpowiedzialności (podatki, księgowość, sprawozdawczość itp.).

W oddziale firmy zagranicznej nie musi być przeprowadzany audyt jeżeli obrót oddziału wynosi mniej niż 5 mln NOK. Ponadto nie jest wymagane, aby oddział przekazywał do Rejestru Rachunkowego Firm (Register of Companies Accounts) danych o wysokości rocznych obrotów.

Wniosek o rejestrację oddziału musi zawierać dowód, że firma zagraniczna jest legalnie zarejestrowana w swoim kraju oraz musi zawierać informacje dotyczące rodzaju działalności firmy zagranicznej, wysokości kapitału oraz dane dotyczące członków zarządu (szczegóły - w załączniku).

Firma zagraniczna (spółka -matka) jest odpowiedzialna za długi oddziału do pełnej wysokości swoich aktywów.

Dokumenty wymagane do utworzenia oddziału firmy zagranicznej

Wymienione poniżej dokumenty potwierdzone i przetłumaczone na język norweski należy dołączyć do wypełnionego formularza/wniosku o zarejestrowanie oddziału w Rejestrze Firm (Register of Companies) w Brønnøysund.

1. **Informacje i dokumenty dotyczące głównej siedziby firmy:**
 - a. akt założycielski firmy;
 - b. statut firmy;
 - c. certyfikat rejestracji firmy;
 - d. nazwa i adres głównej siedziby firmy;
 - e. forma prawna firmy (np. sp. z o.o.);
 - f. decyzja o utworzeniu oddziału firmy;
 - g. wybór głównego dyrektora firmy;
 - h. ewentualne pełnomocnictwa;
 - i. decyzja o ew. powołaniu zarządu i/lub dyrektora naczelnego w oddziale w Norwegii.
2. **Informacje dotyczące oddziału firmy**
 - a. nazwa i adres oddziału;
 - b. zakres działania oddziału;

c. w przypadku powołania zarządu oddziału - nazwiska, adresy oraz daty urodzenia (numery personalne) zarządu oddziału firmy (jeżeli oddział ten posiada zarząd),

oraz te same dane dotyczące dyrektora;

d. podpis oraz nazwiska i daty urodzenia osób upoważnionych do podejmowania w imieniu oddziału prawnych zobowiązań.

W przypadku jeśli w oddziale powołano zarząd lub dyrektora, co nie jest prawem wymagane - formularz wniosku o utworzeniu oddziału musi być podpisany przez wszystkich członków zarządu, jak również przez dyrektora oddziału

Podatki firm i oddziałów

Norweskie firmy i oddziały firm zagranicznych płacą następujące podatki od dochodu do opodatkowania netto:

- o podatek komunalny w wysokości 11 %,
- o podatek wyrównawczy w wysokości 17 %

Podatek VAT

Podstawowa stawka podatku VAT od 01 stycznia 2005 roku wynosi 25%. Niektóre produkty i usługi obłożone są stawkami preferencyjnymi 13% lub 8%.

Przedsiębiorca jest zobowiązany do samodzielnego zarejestrowania się w urzędzie podatkowym

Deklaracje VAT należy składać co 2 miesiące (możliwe są też krótsze okresy) lub raz w roku (w przypadku rolników, rybaków oraz na wniosek zainteresowanego, gdy obrót podlegający opodatkowaniu nie przekracza 1 mln NOK).

Obecnie norweskie firmy i ich oddziały (w tym oddziały firm zagranicznych) nie mają obowiązku płacenia żadnych podatków majątkowych.

Zgodnie z prawem, rok podatkowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Wszystkie firmy i oddziały firm zagranicznych muszą złożyć deklaracje podatkowe do końca lutego danego roku.

W specjalnych przypadkach termin ten może zostać przedłużony. Podatki mogą być opłacone w 4 ratach:

- do 15 lutego, - do 15 kwietnia, - do 15 września, - do 15 listopada, danego roku kalendarzowego za rok podatkowy.

Wysokość dwóch pierwszych rat jest szacowana przez władze podatkowe

na podstawie dochodu uzyskanego w roku ubiegłym. Wysokość dwóch ostatnich rat wyliczana jest na podstawie bieżącego wymiaru podatku i złożonej przez podatnika deklaracji podatkowej. W celu uniknięcia płacenia karnych odsetek połowa szacowanej kwoty powinna być opłacona przed 1 maja.

Wszystkie firmy z siedzibą w Norwegii podlegają opodatkowaniu w oparciu o ich globalny dochód netto. Prezenty i koszty reprezentacyjne nie mogą być odliczone od kwoty opodatkowania.

W przypadku oddziałów firm zagranicznych opodatkowaniu podlega dochód uzyskany na terenie Norwegii. Dozwolone odliczenia od podatków są takie same jak w przypadku firm norweskich. Do dochodu zalicza się: honoraria autorskie, odsetki i dywidendy uzyskane ze źródeł krajowych i zagranicznych. Zwykle koszty prowadzenia działalności (włączając amortyzację), w tym opłaty za ubezpieczenia społeczne, koszty badań, opłaty licencyjne oraz płatność odsetek, mogą być odliczone od podatku.

Ograniczenia dla podmiotów zagranicznych

Finanse

Posiadanie przez cudzoziemców na własność udziałów w firmach i zarządzanie wspólnymi funduszami ograniczone jest do 33,3%.

Rybołówstwo

Udziały firm zagranicznych w firmach norweskich będących właścicielami łodzi rybackich są ograniczone do minimum 40%.

Zasada ta dotyczy firm i obywateli, tak państw zrzeszonych, jak i nie zrzeszonych w Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Transport

Firmy i obywatele państw spoza EOG mogą posiadać do 33,3% udziałów w firmach transportu lotniczego, zaś firmy i obywatele państw członkowskich EOG mogą posiadać nie więcej niż 50% udziałów. Transport kolejowy obsługiwany jest w 100% przez Norwegian Railways (NSB). Jednakże ustawodawstwo otwiera możliwości dla działalności innych firm poza NSB w zakresie budowy i obsługi linii kolejowych pod warunkiem, że zastosują się do ustalonych warunków.

Inwestycje-Offshore

Relatywnie trudno uzyskać jest firmom zagranicznym koncesję na ropę naftową. Preferencje mają filie firm zagranicznych założonych w Norwegii, a w szczególności te współpracujące z firmami norweskimi. Firmy zagraniczne, które są zainteresowane utworzeniem joint-venture z firmami norweskimi - posiadają mocną pozycję przetargową w przypadku występowania o koncesję na ropę naftową .

Nabywanie akcji lub zakup nieruchomości

Przepisy dotyczące nabywania akcji lub zakupu nieruchomości przez cudzoziemców są tradycyjnie traktowane w sposób liberalny i nie stanowią żadnej przeszkody dla osób zagranicznych zainteresowanych inwestowaniem w Norwegii. Tym niemniej wymagana jest zgoda władz w przypadku nabywania nieruchomości lub ponad 1/3 udziałów w spółkach, które są właścicielami lub dzierżawcami nieruchomości.

Rozpatrywanie takich spraw trwa zwyczajowo od 1 do 3 miesięcy.

Zgoda władz wymagana jest także w przypadku najmu nieruchomości na okres 10 lat lub najmu na okres krótszy, jeśli nieruchomość ma służyć do celów gospodarczych.

W odniesieniu do nieruchomości konieczne jest również uzyskanie koncesji, jeśli nieruchomość ta jest nie zagospodarowana o wielkości ponad 5.000 m² lub jest zagospodarowana i wynosi ponad 15.000 m².

Użyteczne adresy

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji

Ambasady RP w Oslo

Uranienborg terrasse 11

0351 Oslo

tel: (+47) 22 60 24 48/9 fax: (+47) 22 56 53 81

e-mail: tradepol@broadpark.no

Ambasada RP w Oslo

OLAV KYRRES PLASS 1

0244 OSLO

tel: (0047) 24 110 850/870 fax: (0047) 22 444 839

e-mail: ambpol@online.no

Materiały źródłowe:

- *"Rzeczpospolita" dodatek "Dobra firma"*
- *"Gazeta Prawna "*
- *Wydział Promocji Handlu i Inwestycji
Ambasady RP*